

Opleidingsspecifieke bijlagen

Master Leraar VHO Maatschappijleer en
Maatschappijwetenschappen (LVHOM)
Master Leraar VHO Zaakvakken

bij de Onderwijs en Examenregeling (OER)
Masteropleidingen BMS
Universiteit Twente

2017-2018

(ex artikel 7.13 en 7.59 WHW)

De decaan van de faculteit,
gelet op de artikelen 9.5, 9.15, eerste lid, onder a, 7.13, eerste en tweede lid, 9.38, onder b, en 9.18, eerste lid, onder a, en 7.59 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek,

gehoord het advies van de opleidingscommissie en de instemming dan wel het advies van de faculteitsraad ten aanzien van de opleidingsspecifieke bijlage van de betreffende opleiding¹

besluit vast te stellen de onderwijs- en examenregeling van de hierna genoemde opleiding:
Master Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen/Zaakvakken

---

¹ Het adviesrecht heeft betrekking op artikel 7.13 WHW ten aanzien van de onderdelen a t/m g. Het instemmingsrecht heeft betrekking op artikel 7.13 WHW ten aanzien van de overige onderdelen.

INHOUDSOPGAVE

1. Doel van de masteropleiding Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen	4
2. Eindtermen van de masteropleiding	5
2.1. Vakinhoudelijke competenties en de daarvan afgeleide eindkwalificaties	5
2.2. Educatieve competenties en de daarvan afgeleide eindkwalificaties	6
2.3. Competenties van de beginnende leraar VHO	6
3. Toelating tot de masteropleiding	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Toelatingseisen	7
3.3 Toelatingscommissie	7
3.4 Actuele samenstelling toelatingscommissie	8
4. Taal in de masteropleiding	9
5. Onderwijseenheden van de masteropleiding	10
5.1 Studielast	10
5.2 Samenstelling van het studieprogramma	10
6. Vakken met verplichte voorkennis en verplichte combinaties van vakken	14
7. Samenstelling examencommissie	14
8. Regeling vrije projecten	15
9. Overgangsregelingen	17
10. De schoolpractica	17
11. Overige bepalingen	18
11.1 Nadere regeling cum laude afstuderen	18
11.2 Nadere regeling inschrijftijd premaster- en schakelprogramma's	18

1. Doel van de masteropleiding Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen

De tweejarige masteropleiding Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen² leidt op voor een onderwijsbevoegdheid voor Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen in het VHO-curriculum.

Deze masteropleiding wordt aangeboden onder de verantwoordelijkheid van de Faculteit Gedrags-, Management- en Maatschappijwetenschappen (Faculty of Behavioural, Management and Social Sciences: BMS).

De masteropleiding stelt zich ten doel studenten op te leiden tot academici die, vanuit hun grondige kennis van een voor maatschappijleer en maatschappijwetenschappen relevante discipline binnen het sociaal-wetenschappelijk³ domein, gedegen theoretische kennis van educatie combineren met competenties om die kennis aan te wenden in de onderwijspraktijk, met name de uitoefening van de leraarsfunctie op het eerstegraads niveau in het huidige en het toekomstige voortgezet hoger onderwijs.

Een belangrijk aspect van de doelstelling van de opleiding is om domeinspecifieke kennis en vaardigheden te integreren met educatieve kennis en vaardigheden. De studenten worden opgeleid om hun kennis en vaardigheden te vertalen op een manier die ze in staat stelt om onderwijs te geven en te ontwikkelen in de vakken maatschappijleer en maatschappijwetenschappen in de bovenbouw van het voorbereidend hoger onderwijs.

De masteropleiding integreert de vakinhoudelijke component, die is gebaseerd op de masteropleiding Public Administration, en de educatieve component op de volgende wijze:

- Door het beroepsprofiel van aanstaande docenten te versterken met bestuurskundige bekwaamheid. Hierdoor zijn aanstaande docenten bij uitstek in staat te functioneren in de complexe politiek-bestuurlijk context van de schoolvakken, de school en het Nederlandse onderwijssysteem.
- Door een synergie te zoeken tussen de overkoepelende thema's van het academisch profiel van de masteropleiding Public Administration en de eindtermen van de schoolvakken maatschappijleer en maatschappijwetenschappen. Het onderzoeken, analyseren en ontwerpen van oplossingen voor complexe politieke en maatschappelijke problemen staat in de opleiding Public Administration centraal. In de schoolvakken maatschappijleer en maatschappijwetenschappen maken scholieren hun eerste stappen in het onderzoek naar en de analyse van maatschappelijke en politieke problemen en het zoeken naar oplossingen voor die problemen.
- Daarnaast draagt de opleiding Public Administration bij aan het reflecteren op de rol van verschillende vormen van burgerparticipatie als een voorwaarde voor het volwaardig functioneren van onze democratische samenleving. In de track Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen van de nieuwe masteropleiding richten twee schoolvakken zich expliciet op burgerschapseducatie en 'empowering' van jonge burgers door hen competenties te laten verwerven waarmee zij succesvol kunnen participeren in de democratische samenleving. Voor het vak maatschappijleer zijn de leerdoelen voor deze competenties algemeen vormend. Voor het vak maatschappijwetenschappen zijn de leerdoelen voor deze competenties onderzoeksmatig en wetenschappelijk-analytisch verdiepend.

---

² Per 1 september 2016 bestaat de tweejarige masteropleiding LVHO Zaakvakken naast de éénjarige masteropleiding LVHOM. Deze opleidingsspecifieke bijlage geldt voor beide opleidingen.

³ Mogelijke disciplines binnen dit domein zijn politicologie, bestuurskunde, sociologie, antropologie, e.d.

2. Eindtermen van de masteropleiding Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen

2.1. Vakinhoudelijke competenties en de daarvan afgeleide eindkwalificaties

- 2.1.1. Afgestudeerden beschikken zowel over brede, geavanceerde kennis en vaardigheden op het gebied van actueel bestuurskundig onderzoek naar beleid, bestuur (governance) en publiek management, alsook inzichten in de toepassing van deze kennis op een voor de beroepscontext specialistisch domeingebied.
- 2.1.2. Afgestudeerden hebben onderzoek- en ontwerpcompetenties op een geavanceerd niveau op het gebied van de bestuurskunde.
- a. Afgestudeerden kunnen een complex, ongestructureerd maatschappelijk probleem analyseren en vanuit een theoretisch kader herdefiniëren in termen van een beleids- bestuurs- of publiek managementprobleem en daarbij kennis betrekken vanuit relevante domeinen, waaronder technologie.
- b. Afgestudeerden beheersen alle aspecten van het opzetten, uitvoeren en verslag leggen van een sociaalwetenschappelijk onderzoek op het gebied van de bestuurskunde. Afgestudeerden kunnen:
- Een onderzoekbare onderzoeksvraag formuleren met samenhangende deelvragen.
  - Onderzoekbare hypothesen formuleren, die logisch zijn afgeleid uit een relevant theoretisch kader.
  - Een haalbaar onderzoekontwerp ontwikkelen en een onderzoek uitvoeren met behulp van relevante methoden en technieken van sociaal wetenschappelijk onderzoek voor gegevensverzameling en –analyse.
  - De resultaten van hun analyse interpreteren en evalueren. Zij kunnen reflecteren op de resultaten van hun afgeronde onderzoek, waaronder het formuleren van een onderbouwde mening bij ontbrekende of incomplete gegevens.
  - De praktische en ethische implicaties van hun onderzoek voor bestuurskunde en samenleving (ex ante) benoemen en evalueren—en aanbevelingen formuleren voor toekomstig onderzoek.
- c. Afgestudeerden kunnen, gebruikmakend van wetenschappelijke kennis en modellen, een oplossing ontwikkelen voor een maatschappelijk probleem in termen van een beleids- bestuurs- of publiek management ontwerp of advies. Indien relevant betrekken zijn daarbij technologie. Zij hanteren een systematische ontwerpbenadering en maken gebruik van creatieve vaardigheden. Zij houden bij het ontwerp en de verantwoording daarvan rekening met de uitvoering ervan, alsmede de ethische, politieke en maatschappelijke implicaties van hun ontwerp.
- 2.1.3. Afgestudeerden hebben algemene academische en professionele vaardigheden die zij kunnen inzetten in hun toekomstige beroepsloopbaan.
- a. Afgestudeerden hebben academische redeneervaardigheden. Zij kunnen logisch redeneren en argumenteren op een kritische, open en constructieve wijze.
- b. Afgestudeerden kunnen kritisch reflecteren op, en een mening vormen over, het eigen werk en professioneel handelen en dat van anderen. Zij kunnen op constructieve wijze feedback geven en met feedback omgaan ter verbetering van eigen handelen, werkprocessen en producten.
- c. Afgestudeerden kunnen op overtuigende en doelgerichte wijze communiceren over eigen onderzoek en ontwerpen en dat van anderen, zowel mondeling als schriftelijk in een academische en professionele omgeving, daarbij rekening houdend met geldende conventies en specifieke kenmerken van de doelgroep.
- d. Afgestudeerden kunnen op effectieve en doelmatige wijze samenwerken, zowel binnen een academische omgeving als in een professionele werkomgeving.
- e. Afgestudeerden kunnen op overtuigende en doelgerichte wijze een opdrachtgever adviseren op grond van de resultaten van hun werk.
- f. Afgestudeerden kunnen leemtes in hun kennis opsporen en weten de wegen om hun kennis doelgericht bij te stellen en uit te breiden. Zij maken daarbij gebruik van informatie- media- en ICT vaardigheden.

2.2. Educatieve competenties en de daarvan afgeleide eindkwalificaties

- 2.2.1. De student heeft kennis en inzicht in de ontwikkeling en de groundbegrippen van onderwijsleertheorie, didactiek en pedagogiek.
- 2.2.2. De student is bekend met de toepassingsmogelijkheden en beperkingen van instrumenten die gebruikt worden bij onderzoek van onderwijsleerprocessen.
- 2.2.3. De student is in staat wetenschappelijke kennis en inzichten, in het bijzonder onderzoeksresultaten, te gebruiken bij het ontwerpen van optimale onderwijsleerprocessen en het verbeteren van de eigen lespraktijk.

2.3. Competenties van de beginnende leraar VHO

- 2.3.1. Interpersoonlijke competentie: de leraar zorgt ervoor dat er in de groepen waarmee hij werkt een prettig leef- en werkklimaat heerst.
- 2.3.2. Pedagogische competentie: de leraar helpt de leerling een zelfstandig en verantwoordelijk persoon te worden die onder andere een goed beeld heeft van zijn ambities en mogelijkheden.
- 2.3.3. Vakinhoudelijke en didactische competentie: de leraar helpt de leerling zich de leerinhouden van het vak eigen te maken en vertrouwd te raken met de manier waarop die in het dagelijks leven en in het werk gebruikt worden.
- 2.3.4. Organisatorische competentie: de leraar draagt zorg voor organisatorische zaken die samenhangen met zijn onderwijs en met het leerproces van de leerling.
- 2.3.5. Competentie in het samenwerken met collega's: de leraar zorgt ervoor dat zijn werk en dat van zijn collega's in de school goed op elkaar zijn afgestemd en hij draagt bij aan het goed functioneren van de schoolorganisatie.
- 2.3.6. Competentie in het samenwerken met de omgeving: de leraar onderhoudt contacten met de ouders van de leerling en met collega's van instellingen waarmee de school voor het onderwijs en de leerlingenzorg samenwerkt.
- 2.3.7. Competentie in reflectie en ontwikkeling: de leraar ontwikkelt en professionaliseert zich voortdurend.
- 2.3.8. Competentie in educatieonderzoek: de afgestudeerde is in staat zelfstandig een plan voor onderwijskundig onderzoek te formuleren en uit te voeren, gebaseerd op kennis en inzicht van onderzoeks- en onderwijsontwikkelingsmethodologie.

3. Toelating tot de masteropleiding Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen

3.1 Algemeen

De aanmeldingen voor de masteropleiding Master Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen worden behandeld door de toelatingscommissie. Deze commissie besluit of kandidaten direct toelaatbaar zijn, of dat er aanvullende eisen voor toelating geformuleerd moeten worden.

Voor de toelating gelden de volgende algemene regels:

1. Studenten die een bachelor- of masteropleiding in een van de relevante sociale wetenschappen hebben afgerond, hebben toegang tot de opleiding. De toelatingscommissie bepaalt of een opleiding relevant is en kan voorwaarden verbinden in de vorm van een aanvullend vakkenpakket waardoor tekortkomingen in kennis, inzicht en vaardigheden worden aangevuld.
2. Voor het verkrijgen van een door de toelatingscommissie afgegeven bewijs van toelating dient een student te voldoen aan de toelatingseisen die hierna zijn opgenomen.
3. In afwijking van het bepaalde in lid 1 en 2 kan de toelatingscommissie in bijzondere gevallen een student toestaan aan een of meer tentamens en/of practica van de opleiding deel te nemen voordat aan de toelatingseisen is voldaan. Aan deze toestemming kan een beperkte duur worden verbonden.
4. De toelatingscommissie kan, conform artikel 7.30c WHW, diegene, die niet voldoet aan de formele instroomeisen, maar die een opleiding gevolgd heeft welke voor een groot deel behoort tot een schoolvak maatschappijleer / maatschappijwetenschappen, vrijstelling verlenen van de toelatingseis in lid 1. Aan deze vrijstelling kan de toelatingscommissie voorwaarden verbinden in de vorm van een aanvullend vakkenpakket waardoor tekortkomingen in kennis, inzicht en vaardigheden worden aangevuld.

3.2 Toelatingseisen

1. Studenten van de UT-bacheloropleiding European Public Administration worden direct toegelaten.
2. Studenten van de UT-bacheloropleidingen Communication Studies en Psychology worden toegelaten nadat zij een aanvullend vakkenpakket van maximaal 30 EC hebben afgerond.
3. Voor studenten die aan een andere instelling dan de Universiteit Twente een wo-bacheloropleiding hebben afgerond geldt het volgende. Studenten met een bachelor in de politicologie, sociologie, bestuurskunde, culturele antropologie, algemene sociale wetenschappen en soortgelijke opleidingen worden direct toegelaten. Studenten met een bachelor in een andere verwante opleiding worden toegelaten nadat zij een aanvullend vakkenpakket van maximaal 30 EC hebben afgerond (zie punt 1 van de algemene regels).
4. Studenten die de UT-masteropleiding Public Administration hebben afgerond, of een masteropleiding politicologie, sociologie, bestuurskunde, culturele antropologie, algemene sociale wetenschappen, worden direct toegelaten tot de masteropleiding en krijgen vrijstelling voor de vakinhoudelijke component. Studenten met een andere verwante masteropleiding krijgen vrijstelling voor de vakinhoudelijke component met uitzondering van een aanvullend vakkenpakket van maximaal 30 EC.
5. Studenten die een verwante hbo-bacheloropleiding (bijvoorbeeld bestuurskunde, European studies, communicatie, rechten, maatschappelijk werk, sociaal werk, psychologie of de tweedegraads lerarenopleiding maatschappijleer) hebben afgerond, kunnen worden toegelaten nadat zij een premasterprogramma van 30 EC succesvol hebben voltooid.

3.3 Toelatingscommissie

De toelatingscommissie bestaat uit drie leden: de opleidingsdirecteur (voorzitter), de vakdidacticus maatschappijleer en de studieadviseur (secretaris).

Werkwijze van de toelatingscommissie

1. De secretaris is belast met de dagelijkse contacten met kandidaten die om toelating verzoeken, alsmede met het inwinnen van nadere informatie omtrent de toelaatbaarheid van deze kandidaten. Voor zover deze informatie betrekking heeft op aan de kandidaat te stellen vakinhoudelijke eisen handelt de secretaris in overeenstemming met de richtlijnen die centraal,

door de Interfacultaire Commissie Lerarenopleiding (ICL⁴) respectievelijk het SBL-bestuur zijn uitgevaardigd.

2. Een portfolio, waarin de kandidaat inzicht geeft in de verworven kennis, inzichten en bekwaamheden en de verwachtingen over de resultaten van de opleiding, maakt deel uit van de informatie waarop de commissie haar oordeel baseert.
3. Op basis van de verkregen informatie formuleert de secretaris een advies over de toelating en beslist de commissie over de toelating. Deze beslissing kan worden opgeschort wanneer voor het oordeel over de toelaatbaarheid een nader gesprek met de kandidaat vereist is.
4. Het nadere gesprek met de kandidaat wordt gearrangeerd door de secretaris. De commissie bepaalt welke commissieleden bij dit gesprek aanwezig zijn. Ook een schoolpracticumdocent maatschappijleer is aanwezig bij dit gesprek. De resultaten van dit gesprek worden gerapporteerd aan de commissie, waarna deze beslist over de toelating.
5. De commissie vergadert tenminste tien keer per jaar op vastgestelde data, waarbij rekening wordt gehouden met de instapmogelijkheden van de opleiding. Deze vergaderdata worden gepubliceerd aan het begin van ieder studiejaar.
6. Beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen, waarbij onthoudingen niet worden meegerekend.
7. De uitslag van de beoordeling wordt de betrokken kandidaat schriftelijk medegedeeld. Indien geen toelating is verleend, worden de betrokken kandidaat de redenen medegedeeld. Indien toelating is verleend, geldt zij voor de eerstvolgende cursus. De toelating vervalt indien bij aanvang van de cursus het diploma dat toegang tot de opleiding geeft nog niet is behaald. Kandidaten dienen ruim voor de aanvang van de cursus schriftelijk te bevestigen dat zij daadwerkelijk aan de opleiding zullen deelnemen.
8. De kandidaat die het niet eens is met het besluit van de toelatingscommissie kan tot 30 dagen na berichtgeving in beroep gaan bij het College van Beroep voor de Examens van de Universiteit Twente.

3.4 Actuele samenstelling toelatingscommissie

Opleidingsdirecteur dr. J. van der Meij (voorzitter)

Vakdidacticus drs. M. Waltman

Studieadviseur/onderwijscoördinator dr. G.C. ten Bruggencate (secretaris)

---

⁴ Interdisciplinaire Commissie Lerarenopleidingen (ICL), onderdeel van de VSNU. Vakinhoudelijke mastereisen zijn te downloaden van www.universitairelerarenopleidingen.nl

4. Taal in de masteropleiding Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen Regeling vrije projecten

De voertaal in de educatieve component van de Masteropleiding Master Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen is Nederlands, maar de vakinhoudelijke component wordt in het Engels aangeboden.

De Master LVHOM is alleen toegankelijk voor studenten die de Nederlandse taal voldoende beheersen. Dit blijkt (in voorkomende gevallen) uit het met goed gevolg afleggen van het staatsexamen Nederlands als tweede taal, programma 2 dan wel het certificaat Nederlands als Vreemde Taal, 'Profiel Academische Taalvaardigheid' (PAT) of "Profiel Taalvaardigheid Hoger Onderwijs" (PTHO).

5. Onderwijseenheden van de masteropleiding Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen

5.1 Studielast

1. De studielast van het masterexamen voor de opleiding Master Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen is 120 EC. Van deze 120 EC mogen geen studiepunten deel uitmaken die tot een eerder behaald bachelorexamen hebben behoord.
2. In afwijking van het bepaalde in lid 1 kan de examencommissie bepalen dat studenten die (delen van) de minor Leren Lesgeven (voor 2009: Kennisoverdracht in Bedrijfs- & onderwijssituaties) met succes hebben afgerond en daardoor competenties hebben verworven die relevant zijn voor de lerarenopleiding, vrijstelling krijgen voor delen van de opleiding Master Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen.
3. De examencommissie kan bepalen dat een student een of meer van de verplichte vakken vervangt door een vrij project. De regeling van deze projecten is opgenomen in bijlage 9.
4. De opleiding wordt in voltijd verzorgd, maar kan (onder voorwaarden) in deeltijd worden gevolgd.

5.2 Samenstelling van het studieprogramma

In het studieprogramma zijn de educatieve component en de vakinhoudelijke component geïntegreerd. Het zwaartepunt zit in het eerste jaar van de opleiding vooral in de vakinhoudelijke cursussen en in het tweede jaar in de educatieve cursussen. Studenten kunnen op deze wijze in het eerste jaar het gewenste vakinhoudelijke niveau bereiken om verantwoord les te geven, ook in het vak maatschappijwetenschappen. Daarnaast is de schoolstage (schoolpracticum 1 en 2) zo veel mogelijk gespreid over de twee cursusjaren met als doel de studenten langere tijd de mogelijkheid te geven ervaring op te doen en als professionals te groeien in de lespraktijk. De kwartielen 3 en 5 zijn gereserveerd voor vakinhoudelijke cursussen. De masterthese is verdeeld over cursusjaar 1 en 2. Tabel 1 geeft een overzicht van het studieprogramma.

Tabel 1. Het programma van de opleiding Master Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen

Kwartiel 1	Kwartiel 2	Kwartiel 3	Kwartiel 4
Social Problems 5EC	Academic Research for public administration 5EC	Public governance and legitimacy 5EC	Masterthese 15 (van de 25) EC
Onderwijskunde 1 5EC	Schoolpracticum 1 5EC	Public governance and policy networks 5EC	
Inleiding Vakdidactiek / oriëntatiestage 5EC	Vakdidactiek 1 5EC	Keuzecursus 5EC	
Jaar 2			
Kwartiel 5	Kwartiel 6	Kwartiel 7	Kwartiel 8
Public management 5EC	Schoolpracticum 2 15EC		
Keuzecursus 5EC	Onderwijskunde 2 5EC	Vakdidactiek 2 5EC	Onderzoek van Onderwijs 10 EC
Keuzecursus 5EC	Masterthese 10 (van de 25) EC		

Verplichte cursussen Public Administration (25 EC)

Vijf vakinhoudelijke kerncursussen vormen de bestuurskundige basis van de tweejarige masteropleiding. Het betreft Engelstalige cursussen op het gebied van: maatschappelijke problemen (*Social Problems* in Q1), publiek management (*Public management* in Q1), beleid (*Public governance and policy networks* in Q3), en bestuur (*Public governance and legitimacy* in Q3). Daarnaast wordt de cursus onderzoeksvaardigheden (*Academic research for public administration* in Q2) aangeboden.

Keuzecursussen (15 EC)

Een essentieel onderdeel van het vakinhoudelijke bestuurskundeonderwijs is de integratie van kennis vanuit een domein-specifiek toepassingsgebied met de interdisciplinaire kennis van de bestuurskunde. Om deze integratie mogelijk te maken, volgen studenten drie cursussen naar keuze. Studenten kunnen dan vervolgens in hun masterthese een zelfstandig bestuurskundig onderzoek doen op een domein waar hun interesse ligt. Hiertoe wordt expertise aangeboden vanuit verschillende domeinen, zoals duurzaamheid, stedelijke innovatie, veiligheid, wetenschap en technologie, gezondheid, communicatie en ICT, of onderwijs. Voorbeelden van keuzecursussen zijn: *Deliberative governance of knowledge and innovation* (dr. H. Oosterwijk), *Policy analysis in public and technological domains* (dr. P. Stegmaier), *Regulation of technology* (prof. dr. M. Heldeweg), *Environmental policy* (prof. dr. J.T.A. Bressers). De keuzecursussen zorgen voor inhoudelijke verbinding met de toenemende relevantie van technologische vraagstukken in de samenleving, aansluitend bij het "High Tech, Human Touch" thema van de Universiteit Twente. Een student kan eventueel een afwijkende keuze voor een mastercursus, buitenlandstage of vrij project, voorzien van een advies van de vakdidacticus, ter goedkeuring voorleggen aan de examencommissie.

Masterthese (25 EC)

Het vakinhoudelijke deel van de opleiding wordt afgesloten met de masterthese. De masterthese is een van de drie afstudeerproducten van de opleiding, naast het schoolpracticum en de toepassing en onderzoek in de schoolpraktijk. In de masterthese voert de student een sociaal wetenschappelijk onderzoek uit op het gebied van de bestuurskunde. Bij voorkeur is dit onderzoek ingebed in een expliciete vraag of probleem van een opdrachtgever (een organisatie of organisatieonderdeel), waardoor het onderzoek een toepassingsgericht karakter kent. De studenten doorlopen de gehele empirische cyclus: van (her)definiëren van het probleem tot onderzoeksvraag, via het formuleren van hypothesen, gegevensverzameling, analyse en reflectie naar rapportage. Samenwerkingsvaardigheden (met opdrachtgever) en communicatievaardigheden (rapportage en verdediging) vormen een belangrijk onderdeel van de masterthese. Studenten worden op het afstudeeronderzoek voorbereid in de cursus "Academic research for public administration". Het toepassingsgerichte karakter van de bestuurskundige masterthese geeft studenten LVHOM de mogelijkheid om het domein zodanig te kiezen dat dit een meerwaarde heeft voor hun toekomstige beroep als docent maatschappijleer/ maatschappijwetenschappen. Bij de keuze van het onderwerp en de uitwerking van het onderzoeksvoorstel toetst de vakdidacticus de integratiemogelijkheid met de cursus vakdidactisch onderzoek.

Onderzoek van onderwijs (10 EC)

In deze cursus heeft de student de keuze een onderwijsontwerp of een onderwijsonderzoek uit te voeren. In beide gevallen is de opdracht gekoppeld aan de masterthese. Daarbij leert de student gebruik te maken van een onderzoeksinstrumentarium dat specifiek geschikt is voor vakdidactisch onderzoek. Het onderzoek is actiegericht, gericht op het verbeteren van de schoolpraktijk, en heeft altijd een empirische component. Die twee elementen – praktijkgerichtheid en empirische oriëntatie – zorgen voor de verbinding van het onderzoek met het schoolpracticum. De school waar de student stage loopt is de onderzoeksomgeving om nieuwe ideeën (bijvoorbeeld lesmateriaal) te testen en onderzoeksdata te verzamelen.

Tabel 2 geeft een overzicht van de vakken en de docenten.

Tabel 2. De vakken van de opleiding Master Leraar VHO in Maatschappijleer en Maatschappijwetenschappen

Vakcode	Vaknaam	EC	Werk- vormen	Toetsing	Examinator
Educatieve cursussen					
197457100	Onderwijskunde 1	5	HC, WC	O	dr. J. van der Meij J.L.M. Heerink MSc
197454170	Onderwijskunde 2	5	WC	O	dr. J. van der Meij dr. C.L. Poortman
197453730	Inleiding Vakdidactiek Maatschappijleer	5	WC	O	H.M. Mul MSc drs. M. Waltman
197453830	Vakdidactiek Maatschappijleer 1	5	WC	O	H.M. Mul MSc drs. M. Waltman
197454830	Vakdidactiek Maatschappijleer 2	5	WC	O	H.M. Mul MSc drs. M. Waltman
197453930	Schoolpracticum 1 Maatschappijleer	5	P	O, S	H.M. Mul MSc drs. M. Waltman
197454930	Schoolpracticum 2 Maatschappijleer	15	P	O, S	H.M. Mul MSc drs. M. Waltman dr. M.I. Jeliaskova
	Track-keuzeruimte	5	Div	Div	Div
197454200	Onderzoek van Onderwijs	10	HC, WC	W	H.M. Mul MSc drs. M. Waltman dr. M.I. Jeliaskova en/of andere tweede docent, afhankelijk van het onderwerp
Vakinhoudelijke cursussen					
194106090	Social Problems	5	HC	T/O	prof. dr. A. Need
201500145	Academic research	5	HC	O	dr. V. Junjan dr. P.J. Klok
19101070	Public governance and legitimacy	5	HC	O	dr. M. Rosema
194111240	Public governance and policy networks	5	HC	O	dr. P.J. Klok
201400089	Public management: research and applications	5	HC	O	prof. dr. R. Torenvlied
	Masterkeuzevakken	15	Div.	Div.	Div.
	Masterthese	25	W		

HC hoorcollege WC werkcollege
P practicum T tentamen
O opdracht(en) S stageverslag
W werkstuk

De track-keuzeruimte kan worden besteed aan een vak uit het aanbod van BMS-mastervakken, in overleg met de vakdidacticus (zie studiegids).

Tabel 3 geeft een overzicht van de vrije projecten. De examencommissie kan bepalen dat een vrij project in de plaats kan komen van een of meer van de verplichte of keuzevakken. Daarnaast kan de student ervoor kiezen om een vrij project als extra vak toe te voegen aan het vakkenpakket van de gekozen specialisatie. De werkvormen en toetsing zijn afhankelijk van de invulling van het project; zie de regeling in bijlage 9.

Tabel 3. Vrije projecten

Vakcode	Vaknaam	EC
197455050	Vrij Project A	5
197455100	Vrij Project B	10
197455150	Vrij Project C	15
197455200	Vrij Project D	20

Convergentievakken

Indien de vooropleiding van een tot de opleiding toegelaten student niet geheel op de opleiding aansluit, kunnen door de toelatingscommissie aanvullende vakken met een totaal van ten hoogste 30 EC worden opgedragen. Een student die de educatieve minor Leren Lesgeven heeft gevolgd kan de ruimte die vrijstellingen opleveren benutten voor deze vakken.

6. Vakken met verplichte voorkennis en verplichte combinaties van vakken

Inleiding Vakdidactiek moet zijn gevolgd voordat wordt gestart met Vakdidactiek 1. Vakdidactiek 1 moet zijn gevolgd voordat wordt gestart met Vakdidactiek 2.

Het schoolpracticum 2 kan niet worden gestart voordat het schoolpracticum 1 met goed gevolg is afgerond.

Een schoolpracticum dient in combinatie met een vakdidactiek vak te worden gevolgd.

Met het Onderzoek van Onderwijs kan pas worden gestart als de vakken van het eerste kwartiel (Onderwijskunde 1, Inleiding vakdidactiek en Schoolpracticum 1) zijn afgerond en er voldoende voortgang is gemaakt (naar het oordeel van de vakdidacticus) met de educatieve vakken van het tweede kwartiel (Onderwijskunde 2, Vakdidactiek 1).

7. Samenstelling examencommissie

In de BMS-Examencommissie Interdisciplinaire Studies zijn de masteropleidingen Leraar VHO Maatschappijleer- en Maatschappijwetenschappen (LVHOM), Science Education and Communication (SEC) and Philosophy of Science, Technology and Society (PSTS) vertegenwoordigd.

De leden van de examencommissie zijn:
dr. S.K. Nagel (PSTS), voorzitter
dr. P. Stegmaier (PSTS)
dr. J.T. van der Veen (SEC)
dr. M.I. Jeliazkova (LVHOM en LVHOZV)

8. Regeling vrije projecten

Verskillende soorten taken en opdrachten, die bijdragen aan de academische vorming van de student, kunnen als vrij project worden uitgevoerd.

Er zijn vier typen vrije projecten:

197455050 Vrij Project A (5 EC)

197455100 Vrij Project B (10 EC)

197455150 Vrij Project C (15 EC)

197455200 Vrij project D (20 EC)

Een niet-uitputtende opsomming van activiteiten die aangemerkt kunnen worden als vrij project en die voor honorering in studiepunten in aanmerking komen is:

- een literatuurstudie, het doen van een kleinschalig onderzoek, het implementeren van een beperkt systeem.
- een vervangende opdracht, indien door curriculumwijzigingen of andere oorzaken een vak uit het vakkenpakket niet op de reguliere wijze gedaan kan worden.
- het ontwikkelen van een practicum voor een vak, het verzorgen van onderwijs voor een vak, het (mede)begeleiden van een groep bij hun profielwerkstuk.
- de organisatie van (grote) evenementen, zoals buitenlandse excursies of symposia.
- het volgen van seminars en symposia.
- het schrijven van een wetenschappelijke publicatie.
- activiteiten in het kader van internationalisering, zoals buitenlandse stages of buitenlandse onderwijsoriëntatie
- bijzondere incidentele activiteiten ten behoeve van de faculteit, de universiteit of de maatschappij in het algemeen.

De student die activiteiten wil laten aanmerken als vrij project dient een projectvoorstel in op het hierna opgenomen meldingsformulier. Hierop wordt naast de begeleidende docent en een beschrijving van het project ook vermeld waarop de beoordeling wordt gebaseerd (bijvoorbeeld het eindproduct of een schriftelijke of mondelinge rapportage).

Voor de begeleiding en beoordeling geldt het volgende:

1. Een vrij project dient begeleid te worden door een docent van de UT lerarenopleidingen (vakgroep ELAN).
2. Indien het een Vrij Project B, C of D betreft dient het door een tweede persoon mede beoordeeld te worden. De begeleider zoekt de tweede beoordelaar.

Het projectvoorstel moet worden goedgekeurd door de begeleidende docent en de mastercoördinator. Is de mastercoördinator tevens de begeleider dan moet het projectvoorstel goedgekeurd worden door een tweede docent van de UT lerarenopleidingen.

Meldingsformulier vrij project UT master LVHOM/LVHOZV

Naam: _____ Studentnummer: _____

Naam begeleider: _____

Vrij project

Periode van: _____ tot: _____

Cursuscode:

A (5 EC) 197455050 / B (10 EC) 197455100 / C (15 EC) 197455150 / D (20 EC) 197455200
(doorhalen wat niet van toepassing is)

Titel: _____

Beoordelingswijze: _____

Indien extern uitgevoerd:

Naam bedrijf/school: _____ Contactpersoon: _____

Telefoonnummer: _____ E-mail: _____

Omschrijving vrij project:

Plaats: _____ Datum: _____

Handtekening UT begeleider:

Handtekening UT onderwijscoördinator

_____

_____

Na ondertekening inleveren bij BOZ-ELAN

Claudia van Dijken, Ravelijn 3284, tel. 053 4892964, BOZ-ELAN-CES@utwente.nl

(BOZ: cc: examencommissie UT lerarenopleidingen, onderwijscoördinator, begeleider, dossier student)

9. Overgangsregelingen

Er zijn geen overgangsregelingen van toepassing.

10. De schoolpractica

De schoolpractica (schoolstages) vinden plaats onder de gedeelde verantwoordelijkheid van de UT-lerarenopleidingen en de opleidings- of stageschool. De UT-lerarenopleidingen werken hiervoor samen met scholen in de regio. Een deel van deze scholen is partner binnen de erkende opleidingsschool Academische Opleidingsschool Oost Nederland (AOSON) of aspirant opleidingsschool Partnerschap 2. Voor de UT lerarenopleidingen is de vakdidacticus het aanspreekpunt en voor de opleidings- of stageschool is dit de vakcoach en/of schoolopleider. Voor de schoolpractica geldt het volgende.

1. Het schoolpracticum is geregeld in een Handleiding Schoolpracticum die aan het begin van het studiejaar op de website van de UT lerarenopleidingen beschikbaar is.
2. De Handleiding Schoolpracticum omvat tenminste het volgende:
  - a. Een beschrijving van de opzet en het doel van het practicum.
  - b. Ee eisen waaraan de student moet voldoen om het practicum met een voldoende af te ronden; dit betreft zowel de activiteiten tijdens het practicum als de verslaglegging.
  - c. Tips voor de student om het practicum met goed gevolg te vervullen.
  - d. Een model voor een stageovereenkomst met de stageschool; indien de stage slechts bedoeld is als een korte oriëntatie, kan dit model achterwege blijven.
3. Het schoolpracticum wordt georganiseerd door de vakdidacticus van het betreffende schoolvak in nauw overleg met de betrokken student en de vakcoach en/of schoolopleider.

De primaire verantwoordelijkheid voor het verloop van het practicum ligt bij de student. Bij problemen neemt deze het initiatief door de hulp van de schoolpracticumdocent en / of de vakdidacticus in te roepen. Deze ondersteunen de student bij het vinden van een oplossing.

De vakdidacticus beoordeelt het practicum in nauw overleg met de practicumdocent. Bij deze beoordeling spelen de perspectieven van de student in het beroep van leraar een belangrijke rol. De beoordeling wordt met de student besproken door de vakdidacticus, bij voorkeur tezamen met de schoolpracticumdocent.

11. Overige bepalingen

11.1 Nadere regeling cum laude afstuderen

Voor de master LVHOM wordt de onderstaande cum laude regeling gehanteerd:

1. De examencommissie is bevoegd het predicaat "Cum Laude" toe te kennen. De examencommissie laat zich leiden bij de beslissing voor "Cum Laude" door de volgende criteria:
  - a. alle behaalde cijfers zijn minimaal een 6;
  - b. het (ongewogen) gemiddelde cijfer is niet lager dan een 8.0;
  - c. het cijfer van het Onderzoek van Onderwijs of het Schoolpracticum 2 is een 9 of hoger;
  - d. de studieovereenkomst na aftrek van vrijstellingen minimaal 30 EC omvat.
2. Wanneer niet aan bovenstaande criteria voor het Master laureaat is voldaan kan de voorzitter van de afstudeercommissie, de examinerator en/of studieadviseur en/of opleidingsdirecteur een voorstel tot toekenning van het predicaat 'Cum Laude' voorleggen aan de examencommissie. In dat geval dienen de bijzondere omstandigheden en de uitzonderlijkheid van de prestatie extra te worden beargumenteerd.

11.2 Nadere regeling inschrijftijd premaster- en schakelprogramma's

Voor een premaster- of schakelprogramma is de maximale inschrijftijd twee jaar.